

Interview Nandi Lokhorst

Frans van der Lem

Als redactie van SP, hét vakblad voor Sociaal Psychiatisch Verpleegkundigen, heeft de redactie het initiatief genomen om vakgenoten te interviewen op bijzondere momenten in hun arbeidscarrière.

Deze keer legden we op 7 maart 2022 de meetlat langs Nandi Lokhorst. Ze heeft haar tweede termijn erop zitten als voorzitter van de SPV-afdeling van onze beroepsvereniging V&VN. Ze neemt nu afscheid als voorzitter. Nandi heeft een geschiedenis achter zich waarin ze laat zien dat 'een leven lang leren' op haar lijf is geschreven. Het afscheid is één van de vele markeringsmomenten in dit traject. Een mooi tijdstip om samen met haar terug te kijken en een goede gelegenheid om haar te vragen wat ze haar opvolger, Marlous Zuiderveld, wil meegeven voor de toekomst.

We worden voor het interview gastvrij ontvangen in de Nandi's sfeervol ingerichte woning. Het is er behaaglijk warm. Gelukkig. Want ondanks de stralende zon, striemt er buiten een gure wind.

In de huiskamer prijken enkele ambachtelijke sculpturen. Dat beeldhouwen blijkt één van Nandi's passies. De twee puberzonen, welke zij alsnog wat zondagse etiquette poogt bij te brengen, onderbreken hun studieactiviteiten om ons te verwelkomen. De huiskat schuurt zich behaaglijk langs onze benen, maar blijkt verder niet in ons geïnteresseerd. Dus kunnen we aan de slag.

Wat zijn de idealen waarmee Nandi zes jaar geleden als voorzitter begon en hoe kijkt ze daar nu op terug? Waar staat de vereniging nu, wat is de positie van de SPV en wat is haar visie voor de toekomst voor de beroepsgroep?

Allereerst geeft Nandi uitleg over haar achtergrond en hoe haar carrière zich tot nu toe heeft ontwikkeld. Mijn leven staat in het teken van 'een leven lang leren'.

Zo heeft mijn carrière zich niet alleen ontwikkeld. Het is ook mijn overtuiging, dat we permanent aan onszelf dienen te werken. Aansluitend aan de middelbare school, heb ik de fulltime HBOV gedaan in Leiden. Van de vijf stages, steeds van negen weken, ben ik gezakt voor het werken in het algemeen ziekenhuis. Bij die laatste opmerking, trekt Nandi een gezicht alsof ze denkt: "Dat snap je natuurlijk wel!" Vanaf 1999 tot 2010 werkte ik als kliniekverpleegkundige op een gesloten opname-afdeling voor acute psychiatrie. Nadien heb ik de SPV-opleiding gedaan in Amsterdam. Tussen de bedrijven door ben ik in 2007 afgestudeerd als cultureel antropoloog. En recent ben ik gestart met de opleiding Verpleegkundig Specialist-GGZ. Ze haalt vervolgens diep adem en keert zich af, alsof ze een veroordeling verwacht. Haar collega-bestuursleden zouden haar namelijk "overloopster" genoemd hebben. "Gelukkig liefkozend bedoeld".

Toen ik in 2010 met de opleiding SPV begon, werd ik door de hoofdopleider onmiddellijk geënthousiasmeerd om lid te worden van de beroepsvereniging: "Dat heb ik keurig gedaan". In dezelfde lijn heb ik samen met nog enkele enthousiastelingen de organisatie van 'SPV aan Zee' ter hand genomen. "Vond ik ontzettend leuk". Dit jaarlijks terugkerende meerdaags symposium met diverse workshops, speciaal voor SPV-en bleek uiteindelijk financieel niet meer haalbaar. Gegrepen door mijn passie, ben ik met een bevriende collega in november 2015 gaan "proefdraaien" in het bestuur. Het was op een moment waarop enkele bestuursleden vertrokken, waaronder de voorzitter. De voorzitter had die rol al meermalen vervuld. Toen zij tegen het einde van onze proefperiode een opvolger zocht, opperde zij tegen mij en mijn bevriende collega: "Wie van jullie tweeën gaat het doen?" In de auto, onderweg naar de ALV van mei 2016, deden we kop of munt om de rol van voorzitter te verdelen. Mijn collega gooide het kwartje op. Want ik zat achter het stuur. Daarmee werd ik de voorzitter van onze afdeling.

Als voorzitter van de afdeling SPV vind ik het een voordeel dat we onderdeel zijn van de grotere beroepsorganisatie V&VN. Zo hoeven we als afdelingsbestuur niet aan tafel te zitten bij landelijke koepels, zoals VWS, ziektekostenverzekeraars en "Dé Nederlandse GGZ". Een mooi voorbeeld van die ondersteuning is het verkrijgen van een eigen AGB-code voor de SPV. Deze erkenning is tot stand gekomen door de onderhandelingen vanuit V&VN tijdens het overleg over het zorgprestatie-model en onze beroepsgroep is de V&VN erkentelijk voor wat ze heeft bereikt.

Nandl geeft aan dat ze het terecht vindt dat de SPV een eigen AGB-code heeft gekregen.

Zes jaar geleden, toen Nandl het bestuur binnenkwam, leek de SPV afgeschreven te worden en leek de Verpleegkundig Specialist het te gaan overnemen. De omslag kwam met name tot stand door de toekenning van het regiebehandelaarschap aan de Verpleegkundig Specialist-GGZ. Deze kwam maar net kijken, maar kreeg die bevoegdheid wél. Het besluit ging ten koste van de SPV-en die in feite altijd al de behandelaarsfunctie uitoefenden en de patiënten het beste kennen. Sinds zes jaar heeft de SPV echter weer een duidelijker stempel gekregen. In den lande is men erachter gekomen dat de SPV onvervangbaar is. In het uitvoerende werk vormt de SPV een sleutelrol. De opleidingen stromen weer vol. De eigen AGB-code voor de SPV-en per 1 april 2022 is dus zowel praktisch als symbolisch een expliciete erkenning. Nandl glundert daarbij van trots.

Waar we als SPV nog wel tegenaan blijven lopen is de wet verplichte GGZ. Sowieso lopen we aan tegen de administratie en de tijd die het vergt. Een zorgmachtiging wordt aanvankelijk afgegeven voor zes maanden. Maar halverwege dienen we alweer te investeren in het vervolg, wat drie maanden later ingaat. Dat gaat gepaard met een pakket papieren. Twintig bladzijden. We krijgen de stapel papieren meestal ook nog pas op het laatste moment aangeleverd. We dienen de formulieren mét client in te vullen. Of door de patiënten in te laten vullen. De gedachtegang erachter is dat de patiënt meer zeggenschap krijgt in hoe de verplichte zorg eruit gaat zien. Wat de patiënt diens eigen plan van aanpak zal zijn. De geneesheer-directeur dient er vervolgens een handtekening onder te zetten. Doch veelal wil de patiënt stoppen met medicatie en met begeleiding. Dan komt er dus geen handtekening. En krijgen we de hele handel per kerende post terug. Het blijkt een ontzettende bureaucratie, waar wij als SPV-en soms erg tegenop zien.

Wat vind je het waardevolle aan het werk van de SPV?

Ik word vooral blij van het patiëntencontact. Ik hoop trouwens dat dat voor alle SPV-en geldt. Er zijn natuurlijk wel verschillen of de SPV op een polikliniek werkt of vooral huisbezoeken doet. Zo fungeerde mijn auto jarenlang als kantoor. Al het werk eromheen, zoals gesprekken met de gemeente en alle telefoontjes, deed ik samen met de patiënt. Daarmee ben ik al begonnen aan het begin van mijn SPV-opleiding. Ik had toen een patiënt met de diagnose schizofrenie, die "semi-netjes verzorgd" en trouw naar het kantoor kwam.

Op gegeven moment bleef hij weg. Toen ik vervolgens op huisbezoek ging, schrok ik mij wezenloos hoe verwaarloosd het huishouden was. Sindsdien heb ik de afspraken op de polikliniek vaarwel gezegd en ging alleen nog maar op huisbezoek.

Er is ook nog een differentiatie in het werk. Zo zijn er de ambulante psychiatisch verpleegkundigen die als casemanager werken. Ze werken onder hoede van de psychiater en doen vaak de wat minder complexe casussen, zoals het langdurig begeleiden van stabiele patiënten met schizofrenie die in een RIBW wonen. De SPV doet de complexe casussen, crisisdienst en systeembehandeling en werkt met de patiënten samen naar een doel. De SPV is breder geschoold. Heeft meer theoretische basis, zoals elementen vanuit de cognitieve gedragstherapie en systeemtheoretische strategieën.

De drie afdelingen, de (ambulante) psychiatisch verpleegkundige, de SPV en de Verpleegkundig Specialist-GGZ, voeren soms felle discussies met elkaar. De gemeenschappelijke link daarbij is de patiëntenzorg. En met elkaar vormen de drie afdelingen een mooi, elkaar aanvullend, palet. Een schakering van louter uitvoerend naar een meer abstract niveau. Dat sluit mooi aan bij 'Een leven lang leren'. De drie afdelingen vormen daarnaast, samen met de Consultatieve en Militaire GGZ-verpleegkundigen, de GGZ-poot binnen de V&VN. Totaal 10.000 leden binnen de overkoepelende V&VN waarvan 7.000 binnen AGZ, en 3000 binnen de GGZ.

Nandl ervaart een zeer goede samenwerking tussen de vijf afdelingen. "Ik ben er met veel plezier in verzeild geraakt en heb er veel van geleerd. Het ontwikkelen van een groot netwerk springt eruit, evenals het ontdekken hoe allerlei zaken gevoelig kunnen liggen. Ik kijk vooral terug op het netwerken, het plezier en het enthousiasme van mensen."

En tegen Marlous Zuiderveld, die ik min of meer als mijn opvolger heb aangewezen, zou ik willen zeggen "Geniet ervan en laat je vooral niet gek maken!"